

Asia: VN/2062/2020

Lukiodiplomiselvitys 2020

Vastaajaa koskevat perustiedot

Vastaatteko

f) korkeakoulutuksen järjestäjän roolissa

A) Luvussa 2 on kuvattu lukiodiplomit osana nykyistä lukiokoulutusta

Vastaako mainittu kuvaus mielestänne nykytilaa?

2) Vastaavat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Selvitystyötä varten on tehty neljä kyselyä, joiden vastausprosentit olivat hyvin alhaisia. Sidosryhmien kannanottoja on selonteossa eritelty hyvin niukasti.

Nuorten itsensä kuulemiseen voisi kiinnittää huomiota:

Noin 6000 opiskelijaa on Lukiodiplomiselvityksen (s. 14) mukaan suorittanut lukiodiplomin lukuvuodesta 2015-2016 lähtien. Olisi ollut merkityksellistä lähestyä näitä nuoria ja kysyä, mitä merkitystä lukiodiplomilla on heille ollut, millä aloilla he opiskelevat ja mitä he ajattelevat sen kehittämisestä. Nuorilla on myös näkemystä niistä sisällöistä, joista nuoret ovat kiinnostuneita lukiodiplomin suorittamiseksi. Suomen Lukiolaisten Liiton vastauksia ei erikseen nostettu esiin.

Tekstissä todetaan, että rehtoreiden vastausten perusteella lukuvuonna 2018-2019 ”suoritettiin lukiodiplomeita 948 kappaletta”. Koska yksi opiskelija on voinut suorittaa useammankin diplomin, olisi syytä eritellä se, kuinka moni on suorittanut lukiodiplomeja.

B) Luvussa 3 on kuvattu lukiodiplomien saavutettavuutta ja yhdenvertaisuuden toteutumista

Vastaako mainittu kuvaus mielestänne nykytilaa?

2) Vastaavat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Selvityksessä nousee esille, että eri lukiot ovat hyvin eriarvoisessa tilanteessa ja niiden mahdollisuuden toteuttaa diplomiin liittyvät opinnot vaihtelevat.

C) Luvussa 4 on kuvattu lukiodiplomien arvioinnin nykytila ja kehittäminen

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

1) Ovat täysin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Diplomin sisältöä ei ole standardoitu, jotta se olisi kansallisesti vertailukelpoinen arvioinnin kannalta. Herääkin kysymys: onko nykyinen arvostelu relevantti vai olisiko parempi jokin toinen skaala (Hyväksytty, Kiittäen hyväksytty, Hylätty)?

Lukiodiplomin siirtämisen pois päättötodistuksesta ylioppilastodistukseen on katsottu vaativan voimakkaasti arvioinnin kehittämistä, mihin osallistuisivat ns. kehittäjälukiot. Onko riskinä, että kehittäjälukion toimesta tasovaatimukset opetuksen tason ja opiskelijavalinnan takia ovat aivan erilaiset kuin tavallisissa lukioissa?

D) Luvussa 5 on käsitelty lukiodiplomien tuomista osaksi yo-tutkintoa

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

2) Ovat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

On tärkeää osoittaa valinnoilla omaa tulevaisuuden suuntaansa. Arvokeskustelua voidaan herättää siitä, mitkä ovat yo-kirjoitettavien/todistettavien arvoisia? Lisäksi, arviointi tulee toteuttaa siten, että se antaa taito- ja taideaineille aidon ilmaisunvapauden eikä tasapäistä tarpeettomasti.

E) Luvussa 6 on käsitelty diplomien hyödynnettävyyttä korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

1) Ovat täysin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Diplomin suorittaminen kertoo nuoren motivaatiosta ja se indikoi paljon suuntautuneisuutta. Näin ollen tätä on tärkeää miettiä, miten otetaan huomioon haussa. Tätä pohdintaa tulee tehdä korkeakoulujen ja yhteisvalintojen kanssa tiivissä yhteistyössä osana valintojen kokonaisvaltaista kehittämistä.

Ongelmallista nykytilassa on jo aiemmin esille nostettu, että lukiolaisten tilann on eriarvoinen - kaikissa lukioissa ei ole mahdollista suorittaa lukiodiplomia. Lisäksi tarvitaan työtä tasa-arvoistamiseen ja arvioinnin yhdenmukaistamiseen.

F) Luvussa 7 on käsitelty lukiodiplomien kehittämiskohteita. Lukiodiplomit saatettiin nykyiseen muotoonsa lv. 2004-2005 aikana, ja niitä voi suorittaa taito- ja taideaineissa kahdeksaa erilaista. Luvussa mm. selvitettiin, miten lukiodiplomeita voitaisiin hyödyntää nykyistä useammissa oppiaineissa ja kansainvälisissä tiedekilpailuissa.

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

1) Ovat täysin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Vapaavalintaisten opintojen merkitys lukiolaisille voi olla suuri omien kiinnostuksen kohteiden ja voimavarojen löytämiseksi. Tätä pitäisi painottaa lukiodiplomin yhteydessä.

Aihepiirejä, joita voisi nostaa esille tulevaisuudessa ovat yrittäjyys, informaatioteknologia, tekoäly, algoritmien kulttuuri ja sosiaalinen media. Näiden aiheiden asema vahvistuu yhä keskeisemmiksi osiksi elämäämme ja jatko-opintoja.

1.1. Lukiodiplomijärjestelmää tulisi edelleen kehittää ja syventää sekä se tulee liittää entistä vahvemmasi osaksi lukio-opetusta.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Lähtökohtaisesti, lukiodiplomijärjestelmää voisi ja tulisi kehittää.

Olisi syytä miettiä rakenne, jonka avulla oppilas voi suorittaa helposti toisessa lukiossa muun diplomin, jos omassa ei mahdollista.

Yhteistyö korkeakoulujen kanssa aivan keskeistä: esimerkkinä teknologiadiplomi, jonka kanssa työskentelevät kehittäjälukiot ja tekniikan korkeakoulut voivat tehdä hedelmällistä yhteistyötä.

1.2. Sopiva viranomainen tätä työtä johtamaan ja koordinoimaan olisi Opetushallitus, jonka vastuulla lukiodiplomien kehittäminen on ollut koko niiden olemassaolon ajan.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Opetushallitukselle rooli istuisi luontevasti. On syytä kiinnittää huomiota sidosryhmätyöhön, jotta alueelliset näkökulmat ja käytännön tasolla toimijat saadaan tehokkaasti osallistettua.

2. Lukion opetussuunnitelman perusteet (OPH Määräykset ja ohjeet 2019:2a) -asiakirjassa määritellyissä taito- ja taideaineissa lukiodiplomien suorittaminen asetettaisiin kaikkia lukiokoulutuksen järjestäjiä velvoittavaksi. Tämä muutos kohdistuisi siis kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeihin. Tämä luo muutostarpeen lukiolakiin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Aineenopettajan koulutuksella (=pätevyysvaatimukset) voidaan perustella kyseiset aineet ja näihin kaikista lukioista löytyy asiantuntijuutta.

Resurssien riittävyys on varmistettava siten, että diplomien suorittamismahdollisuudet eivät kavennu.

3. Muissa kuin kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeissa lukiodiplomien järjestäminen säilyisi vapaaehtoisena.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

4) Olen jokseenkin eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Lukiodiplomien järjestämisen velvoittavuuden arviointi on em kolmen oppiaineen osalta on perusteltua, mutta ei muiden suoritusmahdollisuuksia kaventaen, vaan edelleen tukien. Muiden lukiodiplomien suorittamisedellytyksiä on edelleen kehitettävä ja etsittävä joustavia mahdollisuuksia. Esimerkiksi osaajien puuttuessa, voisi yhteistyön mahdollisuuksia tarkastella alojen korkeakoulutusyksiköiden kanssa.

Selvitysryhmän näkemykseen on helppo yhtyä: lukiodiplomien saavutettavuuden ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi tarvitaan muutoksia lukiolainsäädäntöön sekä muutosta tukeva kansallinen rakenne.

4. Tätä edellä kuvattua muutosta tuettaisiin muodostamalla kansallinen rakenne lukioasetuksessa määritellyn kehittäjälukioverkoston varaan. Nykyisistä kehittäjälukioista kaksi keskittyy kuvataiteeseen, kaksi liikuntaan ja kolme musiikkiin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Periaatteessa näin, mutta tämä ei saa olla pois muiden lukiodien tuesta, joilla on eritystehtävä esimerkiksi jonkun muun taitoaineen alalla.

5. Kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeissa kehittäjälukioverkosto erityistehtävälukioverkoston tuella laatisi Opetushallituksen kanssa yhteistyössä pedagogiset ratkaisut, joiden myötä lukiodiplomien suorittaminen mahdollistuisi aidosti maan jokaisessa lukiossa. Tämä pedagoginen ratkaisu sisältäisi ns. pohjakurssien ja lukiodiplomikurssien toteuttamisen. Tämä rakenne luotaisiin etä- ja/tai verkko- /virtuaaliopetuksen avulla.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Etä- ja virtuaaliopetuksella katetaan aidosti kansallinen ulottuvuus. Muuten on riskinä, että järjestelmä tuottaisi alueellista eriarvoisuutta.

6. Suoritetulla lukiodiplominäytöllä voisi korvata yhden ylioppilastutkinnon viidestä kokeesta. Ylioppilastutkintoa suorittava kokelas tekisi siinä tapauksessa äidinkieli ja kirjallisuus -kokeen sekä kolme koetta ryhmästä, johon kuuluu matematiikan-, toisen kotimaisen kielen-, vieraan kielen- ja reaaliaineen koe sekä lukiodiplomin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Kirjoitettavien aineiden valinnalla on merkitystä jatko-opaintoihin hakeutumisessa. Asiasta on syytä käydä tiivistä vuoropuhelua korkeakoulujen ja yhteisvalintojen kanssa.

7. Ylioppilastutkintotodistukseen tulisi kirjaus siitä, että kokelas on korvannut yhden edellytettävistä ylioppilasaineista lukiodiplomilla. Lukiodiplomista annetaan erillinen todistus. Todistuksen antaa kokelaan oma lukio. Jatkossa siis lukiodiplomin suoritus olisi ylioppilastutkintotodistuksen liite, eikä päättötodistuksen liite.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Tämän tulee koskea myös vapaaehtoisesti suoritettavia kotitalouden, käsityön, median, tanssin ja teatterin -diplomeita.

8. Lukiodiplomien tuominen osaksi ylioppilastutkintoa edellyttää voimakasta lukiodiplomien arvioinnin kehittämistä. Esitetyt muutokset edellyttävät kansallisen mallin luomista lukiodiplomien arviointiin. Tämä arvioinnin kehitystyö tulee toteuttaa Opetushallituksen johtamana yhteistyössä ylioppilastutkintolautakunnan, korkeakoulujen sekä kehittäjälukiodien kanssa. Esitämme, että lukiodiplomien oppilaitoksen ulkopuolinen arvioija määräytyy perustettavan kansallisen arviointiverkoston kautta.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Arviointi on järjestelmän suurimpia haasteita ja se tulee suunnitella perusteellisesti.

9. Korkeakouluille tulee tarjota nykyistä enemmän tietoa koko lukiodiplomijärjestelmästä. Lukiodiplomien kehittämisessä tulisi jatkossa kuulla korkeakoulujen näkemyksiä ja tarpeita nykyistä enemmän, jotta korkeakoulut voivat tulevaisuudessa hyödyntää lukiodiplomeita nykyistä paremmin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Tämä on ehdottoman tärkeää. Esimerkkinä valintojen kehittäminen: lukiodiplomi sisällyttäminen todistus pohjaiseen valintaan edellyttää tiivistä etukäteistä keskustelua korkeakoulujen ja yhteisvalintojen kanssa lukiodiplomien asemasta. Tässä yhteydessä voidaan tuoda esille esimerkiksi osaamisen ja harrastuneisuuden merkitys monilla työaloilla, kuten kulttuurin, kasvatuksen ja sosiaalitoimen tehtävissä.

On kannatettavaa pyrkiä siihen, että korkeakoulut tarkastelevat lukiodiplomien konkreettisia hyödyntämistapoja samassa aikataulussa mitä lukiodiplomin tuomisesta osaksi ylioppilastutkintoa on esitetty.

10. Tässä selvityksessä esitetyt toimenpide-ehdotukset luovat edellytyksiä lukiodiplomien paremmalle hyödyntämiselle korkeakoulujen opiskelijavalinnassa.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Korkeakoulujen näkökuolmasta, opiskelijavalinta on aivan keskeinen prosessi. Sen kehittäminen siten, että valintatapoja on erilaisia huomioiden hakijoiden lähtötilanteet ja aiemmin hankittu osaaminen ja motivaatio ovat olennaisia.

Lukiodiplomi luo opiskelijalle erinomaisen tavan osoittaa osaamistaan sekä harrastuneisuutta ja erikoistumista.

11. Kotitalouden lukiodiplomi korvataan yrittäjyyden ja työelämäosaamisen lukiodiplomilla.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Ajatus on monessa miellessä mielenkiintoinen, tulevaisuuden valmiuksiin tähtäävä. On kuitenkin oltava huolellinen, että diplomin perusteet, sisältö ja kytkentä lukio-opetukseen lukiolaisten tarpeita suhteessa jatko-opintoihin.

Toisaalta voidaan myös miettiä, diplomin suuntaamista hyvinvointiosaamiseen: hyvinvointiosaaminen mainitaan lukion opetussuunnitelman perusteissa LOPSissa yhtenä laaja-alaisista osaamisalueista. Ruokakulttuurin ja siihen liittyvän kestävä kehityksen ohella siihen voisi kuulua koetun hyvinvoinnin kannalta keskeinen vuorovaikutus ilmaisutaitoineen ja talousosaaminen niin omien asioiden hoitamisen kuin yrittäjyyden kannalta.

12. Käsityön lukiodiplomi muuntuu ja uudistuu teknologian lukiodiplomiksi.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Teknologian aihepiiriin sijoittuvalle lukiodiplomille on perusteltu tarve.

Toisaalta, voidaan kyseenalaistaa vastataanko tarpeeseen muokkaamalla käsityön lukiodiplomia, jonka voisi suunnata selkeämmin muotoiluun / designiin: Muotoilun toteutustavat voisivat olla erilaisia riippuen oppilaiden kiinnostuksen kohteista. Muotoilun diplomi voisi sisältää myös palvelumuotoilun tasoja. Diplomi voisi osaltaan virittää luovuutta, jolla olisi (taloudellista) merkitystä esimerkiksi yritystoiminnan kannalta.

13. Yrittäjyyden ja työelämäosaamisen sekä teknologian lukiodiplomin kehittämistyö annetaan Opetushallitukselle ja kehittäjälukioille, joiden tehtävänä on kyseisen alan kehittäminen.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Aiemmin esitetysti, yhteistyö (tekniikan) korkeakoulujen ja muiden sidosryhmien, s.o. yritysmaailman kanssa olennaista.

14. Lukiodiplomit pysytetään niissä oppiaineissa/oppiaineryhmissä, joissa osaamisen näyttönä ei voi toimia nykyisen muotoinen ylioppilaskoe. Lukiodiplominäyttö ei siis laajene aineisiin, joissa nykyisen muotoisia ylioppilaskokeita järjestetään.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

4) Olen jokseenkin eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Lukiodiplomien käyttöä ei tulisi lähtökohtaisesti rajata. Diplomin suorituksen luonne eroaa ylioppilaskokeesta ja tarjoaa osaamisen ja motivoituneisuuden todentamiseen monipuolisia kulmia: esimerkiksi pitkäjänteisyyttä ja kiinnostusta joltain sisältöalueelta kohtaan sekä todentaa tiedollisten valmiuksien lisäksi taidollisia valmiuksia.

H) Luvussa 9 selvitysryhmä kuvasi lainsäädäntö-, opetussuunnitelma- yms. muutostarpeet.

Miten kommentoitte selvityshenkilöiden edellä esittämiä muutostarpeita?

-

I) Luvussa 10 on esitetty ehdotettujen muutosten kustannusvaikutuksia ja niiden kohdentumista.

Vastaavatko esitetyistä muutoksista aiheutuvat kustannukset käsitystänne kustannuslisäyksistä?

2) Kyllä vastaavat suurelta osin

Perustelkaa näkemyksenne etenkin, jos katsotte, etteivät arvioidut kustannukset vastaa esitetyistä muutoksista aiheutuvia kustannuksia:

-

Zitting Eija
Aalto-yliopisto - Oppimispalvelut